

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felolvasó: Kónya Lajos

MELJELNIK	
mindennap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Szabadka, IV., Rákóczi-út 20.	
Telefonszám 290.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben házhoz hordva	
egész évre	32,-
fél évre	16,-
negyed évre	8,-
Videkre postán küldve	
egész évre	32,-
fél évre	16,-
negyed évre	8,-

Mért nem győzött Németországban az ésszerű békére való törekvés?

Rotterdam, junius 22. A Nieuwe Rotterdamsche Courant jelenti: Morel az angol alsóház tegnapi ülésén azt fejtegette, hogy az ésszerű békére való törekvés Németországban győzött volna a szegénység és a katonaság fölött, ha a szövetségesek diplomatai nem követek volna el annyi hibát. A német katonai párt ily módon abba a helyzetbe jutott, hogy elhitethette a lakossággal, hogy csakis az eddigi rendszer óvta meg Németországot a nemzeti szerencsétlenségtől.

Német repülők ellenséges vasutakat bombáztak.

Berlin, junius 22. Wolff-jelentés: Amiens, Saint-Nicolas, Elisy és Bevos vasuti telepeit és a Voueromp felé vezető vasuti vonalakat hatásosan bombáztuk. Az ellenséges részleges támadó és felderítő előretörései súlyos véráldozatokat kerültek és semmi eredményt sem hoztak neki.

Ma megalakult az új bolgár kormány.

Szófia, junius 22. A Bolgár Távirati Iroda jelenti: Ferdinánd király Malinovot formálisan kinevezte miniszterelnökké. A kormány a mai nap folyamán valószínűleg megalakult.

Magyar csapatok dicsősége a Montellón.

Vezérkarunk jelentése: Az ellenség, hogy a Piavetól nyugatra kivivott sikereinktől megfosson bennünket, nem esőködő hevesseggel folytatta tegnapi is erőfeszítéseit. Minden roham megtört hősies csapataink rendithetetlen ellenállásán.

Rendkívüli méretűvé vált a küzdelem a Montello Karszt-fensikáján, ahol Goiginger Lajos altábornagynak hevenyészett hadállásain egyik támadó hullám a másik után omlott össze. Mindenféle ember ember ellen küzdött kézitusában. Két kilométernyi szélességű arcvonalon az ellenség nyolc ezrednyi támadó csoportokat tömörített, hogy megingassa hőseink ércfalát. A hatalmas erővesztés arra kényszerítette az olaszokat, hogy mind újabb és újabb tartalékcsoportokat vessenek harcba.

A nagy véres veszteségeken kívül naponként növekszik az ellenség száma foglyokban is. Így az utolsó harci napon csak a Montellon mánán 3200 foglyot szállítottunk be, kik közül kétezret a 139. számú magyar gyalogezred ejtett foglyul. Közös hadseregbeli magyar ezredek, osztrák lövészek és magyar honvédek ezekben a forró, éjjelnappal tartó harcokban úgy a támadásban, mint a védelemben új, fényes lapot iktattak dicsőséges történetünkbe.

Hány embert veszített eddig Amerika?

Washington, junius 31. Az Egyesült-Államok összes vesztesége eddig 8175 halott, sebesült és elhunyt.

45 éves korig lesz az amerikai védkötelezettség.

Rotterdam, jun. 22. A Daily Telegraph jelentése szerint az amerikai kormány a katonai szolgálati kötelezettség határidejét a 45. életévben akarja megállapítani.

A veszett kutya

tajtékozó dühével támadt a Népszava a tudós, lángelkű Prohászka püspök ellen. Olvasóink jól ismerik Prohászka püspököt. Hatalmas tudásával, modern látókörével nőtt ki messze országok határain túlra. Ismerik olvasóink a Népszavát is. Ez a lap a dolgozó, keresztény munkások keserves filléreiből táplálkozik és munkásérdekek védelmének palástja alatt döngeti a vallás kapuját. De csak a katolikus egyház ellen vívja erőtlen harcát. Ez a lap most egyszerre sebzetten felvonyít, mert a tudós püspök a mai idők és viszonyok szemlélete közben megirta a való igazságot, amelyet minden keresztény ember a szívében hordoz és az ajkára csak azért nem vesz, mert a világháború szenvedései alatt megtanult mindent eltűrni, elviselni s. a kifakadás alkalmas idejét bevárni. A zsidó faj mai szembeötlő grasszálásának kritikája fáj — nem a szervezett szociáldemokrata munkásságnak, hanem a zsidó Népszavának, a szociáldemokrata zsidó vezéreknek. Némán nézzük a keresztény magyarságnak erkölcsi és anyagi leszorulását, teljes pusztulását. Fájó szívvel szemléljük a kávéházak, vendéglők, szórakozó helyek közönségét, amely fajiságának bélyegével ott látható mindennütt, ahol kényelem és jómód, kínálkozik. Elismerjük ennek a fajnak életrevalóságát, az élet változó körülményeiben tanúsított élelmességét. Kívánjuk számukra az érvényesülést, valljuk velük a teljes polgári egyenjogúságot, de nem mehetünk el liberális felfogásunkban, türelmességünkben odáig, hogy a keresztény Magyarországon a vezetés monopoliumát egy

kicsi, de élelmes faj számára biztosítsuk. A monopolizálásnak ez a veszedelme már kísért, ezt látta meg a tudós főpap, sőt a zsidóságnak is egy tisztultabb gondolkozású része. Es hiába jajdul fel a Népszava, a szervezett munkások épen olyan jól ismerik a magyar viszonyokat, épen olyan jól ismerik az elfajult zsidókérdést, mint minden egészséges keresztény ember. Csodálatos módon érzékenyen érinti a Népszavát a püspöknek a zsidóság elhatalmasodásáról mondott véleménye. Hogyan lehetséges, hogy a munkások lopja e miatt fortyan fel, amikor zsidó munkást lámpával sem lehet találni sem a bányák mélyén, sem pedig azokban a műhelyekben, ahol a nehéz kalapácsot kell forgatni? Hogy van az, hogy a Népszava ennek az élelmes fajnak árdrágító manipulációját nem tartja szükségesnek kipellengeznit, nem támadja az új honpolgárok aránytalan anyagi gyarapodását? Erre nincs támadó hangja, de egyszerre megjön és sebzett vad módjára üvöltöni kezd, ha egy szervezett munkást eltemet a katolikus pap, vagy ha egy iskolás gyerekre ferdén néz.

Minden keresztény ember, még ha szervezett demokrata is, harcolni fog a készülő zsidó uralom ellen. Az uralom ellen és nem az ember és nem a vallás ellen. De ez a harc végső erőpróbája és hatalmas győzelme lesz a szendergő és megrugdosott vérző keresztény magyarságnak. Ez nem antiszemitizmus, ez a jövő magyarság, a magyar fajiság életösztönének diadal-maskodó küzdelme lesz.

Kávéházakban kérje a „Délvidék“-et.

Károlyi Mihály gróf Interpellációja.

Károlyi Mihály gróf szóvá tette a Máv. gépgyárban történt eseményeket. A magyar államvasutak gépgyárának öntődei segéd munkásai négy-öt nappal ezelőtt megszüntették a munkát. Tegnap délelőtt a munkások kihallgatást kértek Zsejunka esendőrőrnagytól és arra akarták kérni, hogy munkabéruket emelje. Zsejunka őrnagy puskatussal verette széjjel őket és ekkor már sebesülések történtek. A sztrájkolók 150-en voltak. Amikor a dolgozó munkások látták, hogy miképpen bántak el a munkásokkal, az udvaron összegyűlekeztek mintegy ötezen. Abba hagyták a munkát. Az egyik műhely kapuja előtt is voltak munkások, akiket Zsejunka arra szólított föl, hogy menjenek dolgozni. Lehurrogták, azt mondták, hogy vérontás közben nem lehet dolgozni. Erre Zsejunka őrnagy tüzet vezényelt. (Főkiáltások: Hallatlan!) Sortűzet adtak.

A sortűz folytán négyen meghaltak, öten súlyosan, tizenketten kevésbé súlyosan megsebesültek. Ez az erőszakos föllépés azért történhetett, mert Sztéryni kereskedelmi miniszter a hadügyi kormányal együtt rendeletet adott ki, amely szerint a sztrájkoló munkásokkal nem szabad a jövőben sokat tárgyalni, hanem azonnal a legerélyesebb katonai beavatkozást kell foganatosítani. (Mozgás a baloldalon.)

Pető Sándor képviselő kifogásolja, hogy a pesti műhelyekben egyre nagyobb mértékben terjed a sztrájk. Most van a legnagyobb szükség arra, hogy a kormány tapintatos intézkedésekkel helyreállítsa a rendet.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszul az elhangzott felszólalásokra. Ugy véli, hogy az egész véres eset nem egy véletlen kitörés, hanem teljesen szervezett sztrájk, amely a vidékre is kihat. Izgatók utaznak mindenfelé, hogy a munkásokat fellázítsák. Igéri, hogy a kormány vaskézrel fog rendet teremteni és elfogja háritani az országról a veszedelmet.

Hadi témák.

III. Tul sok a házasság!

Bizony ez igen merész állítás részünkről. Hisz ép ez a cikk is arról mesél a két első részében, hogy milyen nehéz ma a kiházásítás! Továbbá a népesedési mérleg majd mindenütt passzív. Azaz több a haláleset, mint a születés. Akkor meg igazán nem Amor, hanem a halál arat.

Mégis. tul sok a házasság. Legalább is bizonyos körökben. Csak tessék elolvasni a fővárosi lapokat. Persze az u. n. felvilágosított sajtót, amelyik t. i. szidja a vallást, meg a papokat, de csakis akkor ha a vallás, ha a pap — katolikus.

Ezekben a lapokban: Pesti Hírlap, Pesti Napló, Az Ujság stb. sokszor hasábszámra lehet olvasni a hymen híreket. Soha annyi 10 vagy 20 koronáért lekötött és „minden különös értesítés helyett” záradékkal ellátott eljegyzési és es küvői hirt nem lehetett olvasni, mint most. Javárásze kétségkívül katonai ízű. Tartalékos ez, meg az.

De jóformán egytől-egyig faji név és a tartalékos tiszt vagy tartalékos katonai hivatalnok ur 99 esetben segédszolgálatos, puskaport nem szagolt, frontot nem látott zsidó fiatalember, vagy foglalkozása után ítélve, pénzes zsidó vállalkozó.

Hogy nőszülnek, abban még nem találunk semmit. De hogy ép ők és ép most nőszülnek, mikor mások rendszerint a fronton vannak és sokszor hősi halált halnak, továbbá, hogy most nőszülnek, mikor szinte lehetetlen a kelengye, a butorhiány miatt családot alapítani, ez mutatja legjobban, hogy a zsidóság a háboruban anyagilag tollasodott, nagy mértékben képes

a családalapításra, mert tud sokan maradtak itthon biztonságban. — Szóval nekik a háboru — jól jött.

Örülnek ennek bizonyára. De legalább akkor ne agyarkodjanak, ha a háboruban anyagiakban, vérben tönkremenésig sokat veszített katolikus, keresztény magyarság sajtót, autonómiát akar, hogy a háboru után vérvesszeségét pótolja. Ez olyan érthető. S ha mégsem tetszik a tömegnőszülő zsidóságnak, azért mi mégis csak megindítjuk a békeoffenzívát, hogy amíg a fronton voltunk és amit az alatt elvesztettünk itthon, azt vissza-szerezzük.

Ez érthető, jogos és igazságos!

Hogyan fogtak ki a parasztok a főispánon?

— Népszinmű 3 felvonásban. —

Erdekes és jellemző parasztvígjáték játszódott le egyik községben. A multkori igen szigorú rekvirálások idején, amikor minden zugot összekutattak a katonák, játszódott le a következő rekvirálási színjáték:

I. felvonás: A kastélyban, hol a szigorú főispán lakik, a gyerekek éppen bujósokát játszanak. Egyik vidám főispáni csemete a jégverembe rejtőzött és a papája szidja, hogy a nagy hideg ott megárt, megárthatott volna neki. A fiatalur azzal védekezik, hogy a jégveremben éppen nem volt hideg, mert a fal mellett felállított zsákok mögé bujt. A főispáni papa a fejét csóválja, hívja az intézőt és kérdezi, mit keresnek a zsákok a jégveremben. Az intéző szintén a fejét csóválja és úgy vélekedik, hogy az egész egy rossz tréfa.

II. felvonás. A főispán és az intéző a gyerekesapat kíséretében leszállnak a jégverembe és ott találják a zsákokat sorban, telis tele búzával, rozssal és kukoricá-

val s minden zsákra pontosan följegyezve a tulajdonos neve. A főispán és intéző mind ismerik a parasztokat, kik itt őrzik így a gabonájukat és azt is kitalálják, miért ezt a biztos helyet választották. A parasztok tudják ugyanis, hogy a rekviráló bizottság a főispán lakásának szent csarnokaiba nem mer behatolni és azért ide menekültek.

III. felvonás: A főispán értesíti a rekvirálókat, hogy jégvermében nagyobb mennyiségű gabona van elrejtve. A gabonát följegyzik és a parasztokat, kiknek neve a zsákokon volt, a bizottság elé hívják. Megható jelenet, amint mindegyik kijelenti, hogy semmit sem tud arról, hogyan került a gabona a főispán jégvermébe és valamennyien egyöntetűen azt erősítgetik, hogy itt valami csoda történt. De egy sem ismerte el, hogy a zsák vagy a gabona az övé volt. Így jutottak mintegy száz zsák potya gabonához az ellátatlanok.

A Szabadkai Nevelő Munkások Szövetsége.

— Szervezkednek a tanítók és a tanárok. —

(Saját tudósításunk:) Inséges helyzetük tovább nem tűrhető, nyomoruságuk el nem viselhető. Így jellemezték a maguk helyzetét a zentai tanítók és tanárok a zentai főgimnázium tanári kara szerint: „Nem veheti magára a szégyent sem az ország, sem a kormány, hogy nevelő munkásai rongyosan, éhesen, eladósodva átkozzák meg azt az órát, melyben lobogó szívükben szent és hazafias pályaválasztásuk eszméje megfogant”

Lehetetlen, hogy megfélekedzenek azokról, akiknek a kezébe Magyarország szellemi jövője le van véve. Csak hát a nevelő munkásoknak szervezkedniük kell. A Borsód-Miskolci Nevelő Munkások Szövetsége átiratban hívta fel az összes szabadkai iskolákat is a szervezkedésre. Ezt úgy akarják, hogy az ország összes városaiban városonként szervezzék meg a maguk közös szövetségét és küldjenek pár tagot a június végén Budapesten tartandó közös alakuló közgyűlésre. Érdeklődünk az átirat szabadkai sorsáról:

A főgimnáziumban: Kosztolányi Árpád igazgató szerint erre most év végén egy percük sincs, a rengetek munka miatt.

A leánygimnáziumban: Vajda igazgató szerint konferenciái határozatuk van arra, hogy amennyiben Szabadkán erre nézve mozgalom indul meg, ahhoz készséggel csatlakozik a tanári kar.

A felső ker. főiskolában: Szász igazgató szerint éppen a mai évzáró értekezleten foglalkoznak az ügyrel s a mozgalomhoz csatlakozni fognak.

A felső ker. leányiskolában: Resch Béla igazgató és a tanári kar teljes erejéből támogatja a mozgalmat.

A tanítóképzőben: A napokban foglalkoznak konferencián a kérdéssel.

A többi iskola is mind foglalkozott az átirattal. Az idő sürget, meg kellene alakítani a szabadkai szövetséget. Mint értesülünk, Kosztolányi Árpád és Resch Béla igazgatók össze fogják hívni megalakulás végett a jövő hét elején a szabadkai tanárokat és a tanítókat.

Keresztény ember kezébe keresztény ujság való. Ki a zsidó pornográfiaival a keresztény családokból!

A vágóhídtől a Vágóhidig és vissza.

Jól mondta egy ujságíró, hogy a mai hamis világban mindent hamisítanak, még a marhákat is, mert amint gyakran tapasztaljuk, ezek közül sokan — két lábon járnak...

Ilyen ügyesen hamisított kétlábuak közül néhányan szerencsésen kikerültek a vágóhidat és — ők maguk csináltak egy Vágóhidat. (Egy ilyen című vice-lapot.) Most aztán ezen a Vágóhíden ők akarnak másokat kivégezni. Legutóbb ezt írták:

„Merjük állítani, hogy ha tiz keresztény költő összeszeti tehetségét, akkor sem fog olyan szép magyar verseket írni, mint amilyeneket Kiss József írt már.”

Igy ökleldzik a „Vágóhid”-on valami kétlábu hamisítvány.

Petőfi, Arany, Tompa, Vörösmarty, Kisfaludy és még 5 másik keresztény költő tehát együttvéve sem tudtak volna oly szép magyar verset írni, mint a hajdanában Reb Mayer Litvák névre hallgató, jelenleg Kis József nevű Galiciából bevándorolt zsidó.

Igy kerültek a magyarság legnagyobb szellemei a Vágóhídra valami zsidógyerek szemtelensége folytán.

A fenn idézett pár sor a legkitűnőbb bizonyítványa nemesnek a határtalan zsidó pökhendiségnek, hanem annak is, hogy a nevezett lap írói és olvasói is méltók a — vágóhídra.

Több magyar zenét.

Zenedei záróvizsgánk ez — évben is — Rados h. igazgató szakértő és tapintatos rendezése és vezetése alatt, azon magaslalon állt amelyre a mi orsz. híru igazgatókarnagyunk, Lányi Ernő, azt az ő nagy tehetségével és buzgalomával állandósította.

Egymásután szólaltak meg első-rangu zeneszerzőink örökbecsű művei: Beethoven, Mozart, Schubert, Beriot és Vieuxtemps; — s a szép számú közönség minden egyes zongora-, hegedű és énekszámot hálás tapsokkal jutalmazott, különösen a műsor fénypontját: Vieuxtemps Balladáját és Polonézét, melyet Jánoskábó már Nagy Jánosra emelkedett 9 éves zeneállagunk egy negyedórás kotta nélküli művészi előadást tett feledhetetlen emlékü zenészetit eseményé.

Csak egyre vagyunk bátrák mi h. igazgatónk b. figyelmét felhívni, mely kérelmünket az ő jó magyar szíve is természetes — és jogosnak fog találni sőt pártolni és remeljük: meg is valósítani.

Több magyar zenét! — Tegnapelőtt a műsor nyolc száma között — fájdalom — egy sem volt. Hol élvezzen és gyönyörködjön a mi magyar szívünk és fülünk a magasabb műfajú magyar zenében, ha azt mi magyar zenedénkben is hiába lessük, várjuk?

A színházban a szép magyar népszinművek és azok népdalai is vajmi ritkán hallhatók; — magasabb stílu magyar zene, sőt pláne Opera és Operett pedig talán sohasem. Még a magyar népdalok és halgató magyarok különleges művelői és előadói a cigánybandák is legtöbbször idegen zenével kedveskednek a magyar közönségnek.

Hangversenyeinkből pedig a szép magyar zene majdnem egészen kiszorult, amint ezt a tegnapi példa, valamint Zenedénk több házi hangversenyének műsora is csattanósan bizonyítanak. A jelen záró-hangversenynek még utolsó száma is német szövegű volt pedig annak a dallmünek szövege magyarra is le van már régén fordítva.

Hogyan fejlődjék és izmosodjék az ifjú növendék szívében, lekében a magyar zene iránt való fogékonyság és előszeretet, ha még a magyar zene hivatott nevelői is elhanyagolják azt? — És minden oldalról és alkalomkor idegen zenével elárasztott magyar szívünk hol gyönyörködjék a magasabb magyar zenében, ha még a Zenede hangversenyein sem találhatják azt föl?

Pedig — hála Istennek! — van! Bősséggel van; — régibb és újabb szerzőinktől is — de fájdalom, csak kórtákból letéve és éveken át nem szőlőztetve. Életre kelten, megszólaltatni zenekücsseinket, s általuk elcsüggedt magyar szívünket megvigasztalni, fölvilágyozni vajmi ritkán adódik alkalom. Pedig magyar zenedéink alapítói nem kizárólag a magasabb zene kultiválását, célozták, hanem speciálisan a magyar zene fejlesztését és fölvirágoztatását is, amely azt természetszerűen jogosan meg is illeti.

Tehát ismételjük: Több magyar zenét! Csakis e feltétel teljesítése által érdemi meg jó Zenedénk a legszebb, — a magyar nevet.

Tettenért tyuktolvaj.

— A lopáshoz gyermekeit vitte segítő társul. —

Rablás büntetével vádolva állt a bíróság előtt a tegnapi tárgyaláson Granyák Antal Tompa-pusztai lakos.

A múlt év szeptember havában egy éjjel Granyák szomszédságában lakó Orosz Kakas Mátyásné tyukójából 6 drb. tyukot és 2 drb. csirkét vitt el. Mint szomszédot, félt, hogy esetleg felismerik miért is arcát korommal kente be, sőt két kiskorú gyermekét is magával vitte akiket szintén bekormozott. Ijesztő inkognitóját így sem sikerült megőriznie, mert a tyukok lármát csaptak és a zajra kifutó Varga Antal, az asszony 13 éves öccse megragadta és felismerte a fekete arcú tolvajt. A tolvaj menekülni próbált és homlokán csapta a fiút, majd a sikoltozásra a károsult asszony is előtért és utját állotta az általa is felismert Granyáknak.

A tolvaj az asszonyra kést fogott és leszurással fenyegette, majd futásnak eredt vállán a zsákkal és a tyukokkal.

Ekkorára már a szomszédok közül többen előkerültek, kik valamennyien felismerték a menekülő tolvajt.

A két gyermek a zürzavarban észrevétlenül meglepett.

A károsult asszony feljelentésére a csendőrség nyomozást indított és Granyák udvarán a farkas alatt az egyik tyuk tollát megtalálták, kiderült az is, hogy a többi tyukot egy ismeretlen asszonnyal eladatta.

A tegnapi tárgyaláson a szapora beszédű Granyák erősen tagadta a

büntényt, de a szembesítésnél valamennyi tanu szemébe mondotta, hogy ő volt a fekete arcú tolvaj. Vallomásukat esküvel is megerősítették.

A bíróság a vád- és védőbeszéd meghallgatása után Granyákot lopás büntetésben mondta ki bűnösnek és 6 hónapi börtönrre ítélte el. Granyák fellebbezett az ítélet ellen, de fellebbezett az ügyész is súlyosbításért.

NAPI HIREK.

— Szobonya Bertalan 500.000 koronás hadikölcsönjegyzése. A hazafias áldozatkészségnek gyönyörű példáját nyújtotta Szobonya Bertalan ny. földmivesiskolai igazgató. A 8-ik hadikölcsön céljára 500.000 koronát adott. Ő a második szabadkai gazdaember, aki önzetlenül méltányolva azt a körülményt, hogy a hazának szüksége van polgárai minél nagyobb anyagi segítségére, magánembernéligazán szokatlan nagyságu hadikölcsönjegyzést tett. Pukovics József 1 millió és Szobonya Bertalan 500.000 koronás jegyzése önzetlen és hazafias felhívás legyen gazdáink részére, hogy minél többen és minél nagyobb összeggel segítsék győzelemre vinni hadseregünket.

— Előléptetések. Főhadnagyok lettek: báró Prónay György és báró Prónay Gábor, Lőtmanyi László, Scheider Károly 4-es honv. huszár ezredbeli hadnagyok. Hadnagyok lettek: Kohán Jenő, Lőtmanyi József 6-os honv. zászlósok. Egészségügyi hadnagy lett Muró László 6-os honv. zászlós.

— Borsó a tisztviselőknél. Az állami beszerzési csoport maximális áron azonnali fogyasztásra, vagy félre eltevésre nagyszemű borsót oszt szét mindennap d. e. 6-tól 8-ig, délután 5-7-ig a Beresényi utcában.

— Ügyvédi hír. Az ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Boromisza János ügyvédet elhalálozása folytán az ügyvédek lajstromából törölte és irodájának gondnokául dr. Mester György zentai ügyvédet nevezte ki.

— Házasság. Mannsfeld Dani, a Délvidéki Közgazdasági Bank r.-t. tisztviselője, Szabadka, a cs. és kir. 82. székely gyalogezred tart. főhadnagya Szabó Erzsike urileánnyal Győrött, f. hó 20-án házasságot kötött. (Mindem külön értesítés helyett.)

— Bácska új közlemezési megbízottja. Ivády Béla közlemezési kormánybiztos Bácsbodrog vármegye, Szabadka és Sándor városok területére helyi megbízottul dr. Poppovits Szilárd zombori tb. főjegyzőt nevezte ki.

— Zenta bucsuzik volt főmérnökétől. Szárics Géza dr. Zenta város polgármestere levelet intézett Szeged város tanácsához, a melyben közli, hogy szombaton körükből végkép távozó volt főmérnökük, Berzenczey Domokos tiszteletére bucsuvacsorát rendeznek a városi népkertben. Miután Zenta volt főmérnöke most Szeged város főmérnöke, barátságosan meginvitálják Szeged város polgármesterét és tanácsát. Szegedről Balogh Károly tanácsnok utazik át Zentára, hogy osztozzék

a bucsuzás fájdalmain a szomszéd törvényhatósággal.

— A rokkant tanárok és tanítók elhelyezése. Zichy János gróf, vallás- és közoktatásügyi miniszter körrendeletet intézett a hatásköre alá tartozó állami hatóságoknak és hivataloknak a rokkant állami tanárok és tanítók elhelyezése tárgyában. A rendelet szerint a rokkant tanárokat és tanítókat be kell jelenteni e miniszternek aki azokat ideiglenesen, vagy véglegesen mint képzettségüknek megfelelően más tevékenységre fogja beosztani.

— Vozáry Pál meghalt. Vozáry Pál a híres időjós akinek időszabályozó készüléke oly nagy feltűnést, de sajnos, kevés érdeklődést szült, mint értesülünk tegnap Budapesten meghalt. Az elhunyt mérnök kiadója volt a Meteor című időjós lapnak.

— Az erőszakos ujság. Kaptuk ma az alábbi levelet: „Tekintetes Szerkesztő Ur! Május elején történt, hogy a Szabadkai Ujság című zsidós szellemű lapot kitessékeltem s a lap nem általa nevémet kipellegézni, mint olyat, akit a sajtóügy szintén megtevélyített. A lapot napról-napra visszaküldöm, meglehetősen goromba levelekben már négy ízben kértem, hogy szüntessék be; nem teszik; a lapot még most is küldik. Azt hiszem, évnegyed végén perelnek. No, én épp ezt várom. Igazamat a postások s a meglevő lapszámok is igazolják; annyit elérnek, hogy állandóan boszontanak. Pedig zsidós lapra többé pénz nem adok. — Kelebia, 1918. június hó 15-én. Gállik Károly ktanító.“

— Névmagyarosítás. Müller Zsigmond szabadkai születésű budapesti lakos, magánhivatalnok családi nevének „Molnár“ névre kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— Sebesülés az olasz fronton. Ma Vidákovich István 86-os telefonistától jött értesítés arról, hogy az olasz offenzívában gránátlegnyomást kapott.

LIFKA-MOZI

Péntek—szombat—vasárnap
Fern Andra
ragyogó szépségű filmpriamodonna azenzációs kettős szerepe, cirkusz attrakciója
Lemondás
Egy szerelem története 4 felv. Irta és rendezte Fern Andra.
Fényes kiegészítő potműsor.
Kezdeté 1/2, 6 és 1/2, 9 órakor.

— Vigyázatlan anya. Flechens-tein Györgyné bácsalmási asszony, kinek férje hadbavonult, a múlt év őszén disznóöléssel volt elfoglalva. Az udvaron, egy földbeásott üstben vizet forralt és egy vigyázatlan pillanatban két kis gyermeke kiment a szobából és a 2 és fél éves leánykája a forró vizel telt üstbe esett. A szerencsétlen kisleány még aznap belehalt égési sebibe. A bíróság gondatlanságból okozott emberölésért 3 napi fogházra ítélte el az asszonyt

de a büntetés végrehajtását 3 évre felfüggesztették. Az ítélet jogerős.

— Beiratkozások a női felső ker. iskolában. A Miasszonyunkról nevezett iskolánéknél által fenntartott női felső ker. iskolába a beiratkozások július 1-én, 2-án és 3-án lesznek.

— A felsőbb leányok évzáró ünnepélyének jövedelme. A szabadkai m. kir. állami felső leányiskola és leánygimnázium évzáró Tompa Mihály-émlékünnepnek tiszta jövedelme 1030 korona. Felülfizetés összesen 200 korona. 500—500 korona a Tanárok Házára, a szegény és beteg gyermekek nyaralási költségeire jutott; a maradványt az iskolai Hadikölcsönalapítványhoz csatolták.

— Törvényszéki főtárgyalások. A szabadkai kir. törvényszék mint büntetőbíróóság főtárgyalásra a következő ügyeket tűzte ki; június 24-én: Pollák Salamon és Sándor, Denneberg, Henrik, Kise Berta, Ötvös Vilma, Kiss Gyula; június 26-án: Kovács Lajos, Kis Kucorica Mihály és társa, Szekulits Anna, Blahó István, Szabados Márta, Rizsányi Róza; június 28-án: Pintér József és 2 társa, Molnár Ferenc, Gerlach Lázárné, Nagy Torma Ferenc és 2 társa, Thurzó Nándor.

— Dr. Bihari Lujza fogorvos rendelését Főter, Popovits házában, (Kazinczy-u. sarok) ismét megkezdte.

Szerkesztői üzenetek.

— G. K. Kelebia. Levelét közérdekből lapunkban leközöljük.

Szerkesztő:
BERKES MÁRK.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetkezeti könyvnyomdába Szabadkán. Kiskörmend 20. sz. m.

fogak és fog-sorok.

Különlegességek fogászati munkákban, aranyból és platínából, valamint arany- és platínafogak, koronák és nyakak, ugyazintén szájpadlás nélküli fogak. Foghúzás teljesen érzéstelenítő és fogó-művek (plombálások.)
Schäffer Géza vizsgázott fogtechnikus.
Szabadka, Kossuth-u., Prokes-láz. Telefon 58.

KORZÓ-MOZI

műsora.
Péntek—szombat—vasárnap
Psylander
grandiózus szerepe, pazar kiállítású filmje,
Nordisk-mesterműve
A halálhajó.
Drámai színjáté 3 felvonásban.
Kitűnő potműsor-ujdonság.
Előadások: d. u. 6, este 1/2 9 kor, vasár, és ünnepnap 1/2 3, 4, 6, 1/2 9

Mozgó-fényképszínház.

Korzó mozi műsora:

Péntek-szombat-vasárnap **Psy lader** grandiozus szerepe, pazar kiállítású filmje, **Nordisk-mesetermíve**, **A halálhajó**. Drámai színjáték 3 felvonásban.

Hétfő-kedd: **Virág Jenő**, **Sándor Stefi**, társulatának vendégjátéka. Fellépnek: **Virág Jenő**, **Sándor Stefi**, Nemzeti Royal Orfeum művészei, **Heltai Árpád**, a **Kristálypalota** tánekomikusa, **H. Rózsabegyi Ilma** kabaréművésznő. Színrekerülnek: **Nagy Endre**, **Zerkovits**, **Weiner**, **Szöke Szakáll** darabjai, tréfák, duettek, pompás magánzámok, aktualitások.

Serlock Holmes harca a gázbombás betörőkkel **Izgalmas detektív kaland**, és **Hajsza** a gyermekért, **amerikai dráma**, az **Apoló** mozi vasárnapi szenzációs slágerei.

Közgazdaság.

Részletfizetési kedvezmény. Az esetben, ha az 5^{1/2}%-os járadék-kölesőre (VIII. hadikölesőre) aláírt összeg 100 koronát meg nem halad, az aláírás alkalmával az aláírt összeg egész ellenértéke bebiztosított. A 100 K-t meghaladó aláírásoknál ellenben a befizetés részletekben is teljesíthető. Ez esetben az aláírás alkalmával az aláírt összeg 10%-a biztosítékképpen leteendő és pedig kézpénzben vagy megfelelő értékpapirokban. A részletek pedig a következőképp fizetendők: a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1918. aug. 5-ig, a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1918. aug. 24-ig, a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1918. szept. 10-ig, a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1918. szept. 23-ig. Az utolsó befizetés alkalmával az aláírás hely a letett biztosítékot elszámolja, illetőleg visszaadja.

A lenkőre ára. A lenkőre árát, értesülésünk szerint, legközelebb megjelenő kormányrendelet következtében fogja megállapítani: a rostja véget vetett, nyútt, legubózott, légszáraz lenkőre 102 kilogrammonként, I. oszt., 72 em. hosszú 57 korona; II. oszt., 60-75 em. hosszú 51 korona 50 fillér; III. oszt., 45-60 em. hosszú 42 kor. 50 fillér; egyéb minőségekért megfelelően alacsonyabb lesz az ár.

Ajánlek azonnali szállításra kerek

Féherhusu étkezési
az évi termésű

Tarlórépamagot

folyó árban. csomagolás önköltségen az árral együtt utánvételeztetik.

Kiss Lajos

Pu-Zobnaticza u. p. Topolya

Kévekötelet

kézi tiszta kenderből, géphez textiltől minden mennyiségben azonnal szállítanak.

Faludi és Elek

zsák-, zsinog és ponyvakeresedők
BUDAPEST Nagykorona-u. 22.

Viszketekeget, sört, rüht

a leggyorsabban elmulasztja a Dr. FLEISCH-éle eredeti törv. védett

„Skaboform
Kenőcs”

Nincs szaga. Nem piszkít. Min-
dig eredeti pecsétetes dr. Fleisch-
főét kérjük. Probatógely 3
korona, nagy tégely 5 K., esa-
ládi adag 12 korona
Szabadka és vidéke részére
főraktár:

DECSY GYULA

„Szent Terézia” városi gyógy-
szertár I. kör Deák-utca. (Kis-
kápola mellett.)

Vételel a SKABOFORM
védjegyre ügyeljünk

A világlámparendelet

határozatait a fényváltás
csökkenése nélkül csakis

Tungsram
félwattos lámpákkal

lehet betartani.

Használjon 25, 40,

60 watt fogyasztású

Tungsram-lámpákat.

Palicson kiadó

nyárra 2 butorvott szoba, külön külön,
a Nagy Ferenc-villában. (Földmivessis-
kola mellett.)

**Vesszünk a legmasabb áron
HASZNÁLT TANRÖNYVERET**

regényeket, régi ujságpapirt kilóra.
Amíg raktáron van Vergé-papir-
ból készült cigarettahüvely 2-ös és
3-as 7 kor. ezrenként

Családi és tábori levelezésre 100
papír és 100 boríték 5 kor. Palicsi
és szabadkai képes levelezőlapok
darabja 10 fillér.

Művészlapok 10 fill.-től. 20 fill. igen
nagy választék, viszontelárusítók
részére papírok, írószeresek kaphatók.

Lipsitz és Lampel

könyv-, írószer- és papírkereskedése
Szabadka, Rudics-utca.
Telefon 604 sz.

A szabadkai és szabadkavidéki gazdák szövetekezte.

A szabadkai Gazdasági Egyesület erkölcsi és anyagi támogatása alatt, e hó 9-én megalakult a Szabadkai és szabadkavidéki gazdák szövetekezte, amelynek alapítási terveze a következő:

Alapítási tervezet.

Alulírottak, mint a szabadkai Gazdasági Egyesület tagjai, áthíva a mai történelmi idők nagyságától és ebből kifolyólag azon felelősségtől, amely a magyar gazdátársadalom vezetőire hárul, elérkezettnek látják az időt hogy a gazdátársadalom érdekeinek megvédésére a korszelem követelményeinek megfelelő eszközökkel magunkat felvértezzük.

Legnagyobb bajunk már a háború alatt is szervezetlenségünk volt amelynek hatását a háború alatt hatványozott mérvben éreztük. Ezen akarunk segíteni.

A szabadkai Gazdasági Egyesület erkölcsi és anyagi támogatás mellett megalapítjuk a

„Szabadkai és szabadkavidéki gazdák szövetekezetét.”

amely hivatva lesz a termelő gazda és az állam mint a mai legnagyobb fogyasztó között, az időnként felmerülő egyes üzleteket, mint jelenleg a sertéshizlalást, szervezni és finanszírozni.

A hadsereg leszerelésénél visszakerülő állatokat és gazdasági felszereléseket átvenni és szétosztani.

A gazdák egyéb szükségleteinek beszerzését, terményeiknek értékesítését ellátni.

Ingatlanok vételét, eladását vagy bérletét közvetíteni. Gazdasági személyzetet elhelyezni.

A hadsereget a szükséges gazdasági terményekkel közvetlenül ellátni.

Pénz és áru hitelt nyújtani és a Szövetség kebelében alkalmi egyesüléseket létesíteni.

A szövetséget 25 évre alapítjuk és a tagok felelőssége csakis a jegyzett üzletrészjegyek erejéig terjed.

A szövetekezte megalakul ha 200 darab részjegy (a 100 K.) lejegyeztetett és ha lefizettetett.

A 200 drb. üzletrészjegy lejegyzésére a határidőt 1918. jun. 16-ában állapítottuk meg, és az alakuló körgyűlést folyó év június hó 23-án délelőtt 10 órákor tartjuk meg a Szabadkai Gazdasági Egyesület helyiségében.

Az alulírt alapítók a kereskedelmi törvény értelmében az első három évre az igazgatóság kinevezését magunknak tartjuk fenn.

Az üzletrészjegyeket eszközölni lehet a szabadkai Gazdasági Egyesületnél és a Takarékpénztár és Népbankban.

Szabadka, 1918. június hó 9.

Az alapítók.

A Szabadkai Gazdasági Egyesület 50 részjeggyel. Kis Lajos 100 drb. részjeggyel, Törley Gyula, Dr. Bíró Károly, Vermes Károly 50 drb. részjeggyel, Dr. Lipozenics László, Dr. Janiga János, Dr. Vojnics Gyula 20 drb. részjeggyel, Szekenderovics Ferenc, Sztantics József, Schaffer Adolf, Péits István, Czviin Albert, Malagurszki József 10 drb. részjeggyel, Vukov Márk, Pletl Antal, Szobonya Bertalan Sztipics Albert Futó Mihály, Vidákovics Barnabás 5 drb. részjeggyel, Bukvity Ignác, Varga István, Vörös Elek 4 részjeggyel, Oszirogonác Béla 80 részjeggyel, Jaramazovics Pál 2 részjeggyel Vidákovics Antal 20 részjeggyel.

„Ferravin”
vasas chinabor.

Erősítő szer gyengél-
kedőknek, vérszegé-
nyeknek és lábadozóknak
Étvágyat gerjesztő ideget erősítő
s vért javító gyógyszer. Szám-
alan orvosi ajánlás.

Szabadkán Kapható. Decsy
Jenő úr gyógyszerterében.
Jelenlegi ára fél literes palaek-
ként 10 K. — A „Ferravin” névre
tessék ügyelni.

Sárga Baraczk
E l a d ó.

Szobonya Bertalan
„Horgosi-királyhalmán.”

Palicson 3 butorvott szoba
Kiadó

a parkban. Cím a KIADÓBAN

Papirspárga

kilogrammonként

10 korona.

Klein Géza cégnél

Szabadka.

Bercsényi-u. 5.

**Ásvány-,kenő-,
hengerolaj,
gépszijpuhító
zsir,
szijviaszt.
KAPHATÓ**

Kertésznel, miklós-utca
40. sz. Telefon 635. sz.